

Tato práce si nekladla za cíl kliticky hodnotit transfer obyvatelstva německé národnosti, ale spíš zvážit dobovou konstrukci problému obyvatelstva německé národnosti. Mnohem spíše zde šlo o to ozřejmit myšlenkové koncepty, které se v té době utvářely a jenž se různým způsobem manifestovaly ve veřejné sféře.

Přesto by bylo neúplné se spokojit jen s genealogickým postupem analýzy. Zavřít oči před kritickým hodnocením by bylo jednak projevem občanského pokrytectví, ale především neoprávněnou vírou v ideál historie, který je schopen být nenormativní, vydělený ze současnosti. Sebelepší objektivizující popis dějinných událostí nezastře alespoň minimální prezentistický nárok na uznání (třeba jen volbou tématu). Každá kritická analýza si (skrytě či otevřeně) klade za cíl vstoupit do občanského sebedefinování ve společnosti.